

Сьогодні
11.10.2024

Урок
№12

Електролітична дисоціація кислот, основ, солей у водних розчинах

Ви зможете:

- зрозуміти й пояснювати суть процесу електролітичної дисоціації кислот, основ, солей;
- скласти рівняння електролітичної дисоціації лугів, кислот, солей;
- актуалізувати знання про дію кислот і лугів на індикатори в розчинах;
- з'ясувати, чим зумовлена однакова дія кислот на індикатори та однакова дія лугів на індикатори в розчинах.

Актуалізація опорних знань

На які дві групи поділяються речовини за їх здатністю проводити електричний струм?

Які речовини є електролітами?

Які речовини є неелектролітами?

Який тип зв'язку мають речовини-електроліти?

Який тип зв'язку мають речовини-неелектроліти?

**Коли в хімічні стакани налити розчини сульфатної і оцтової кислоти і перевірити електропровідність розчинів то можна помітити , що яскравіше горить лампочка в розчині сульфатної кислоти.
Як це можна пояснити?**

Електролітична дисоціація – це процес розпаду речовини на йони під час розчинення у воді чи іншому полярному розчиннику або під час розплавлення.

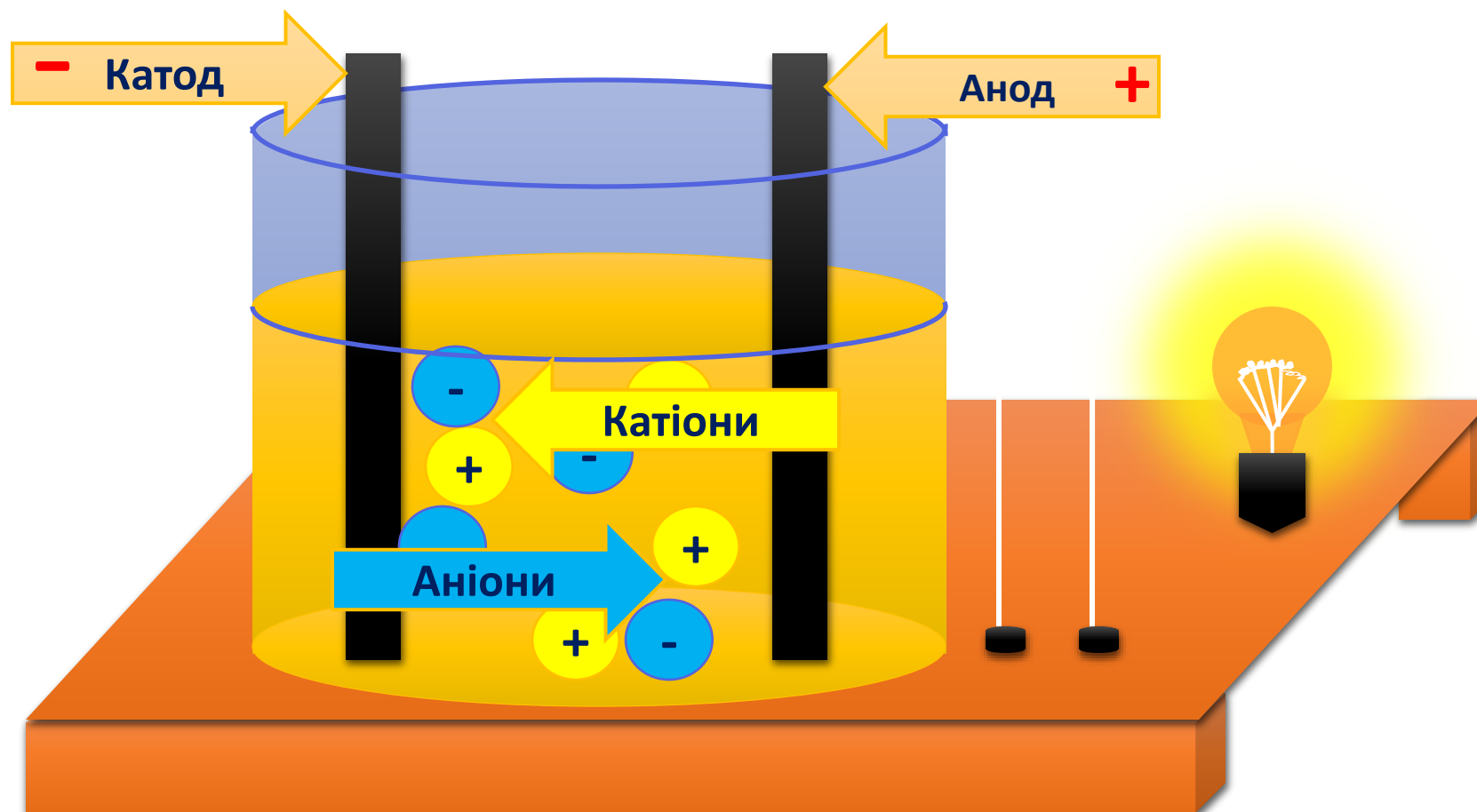
За здатністю проводити електричний струм у розчиненому стані чи розплаві речовини поділяють на електроліти та неелектроліти.

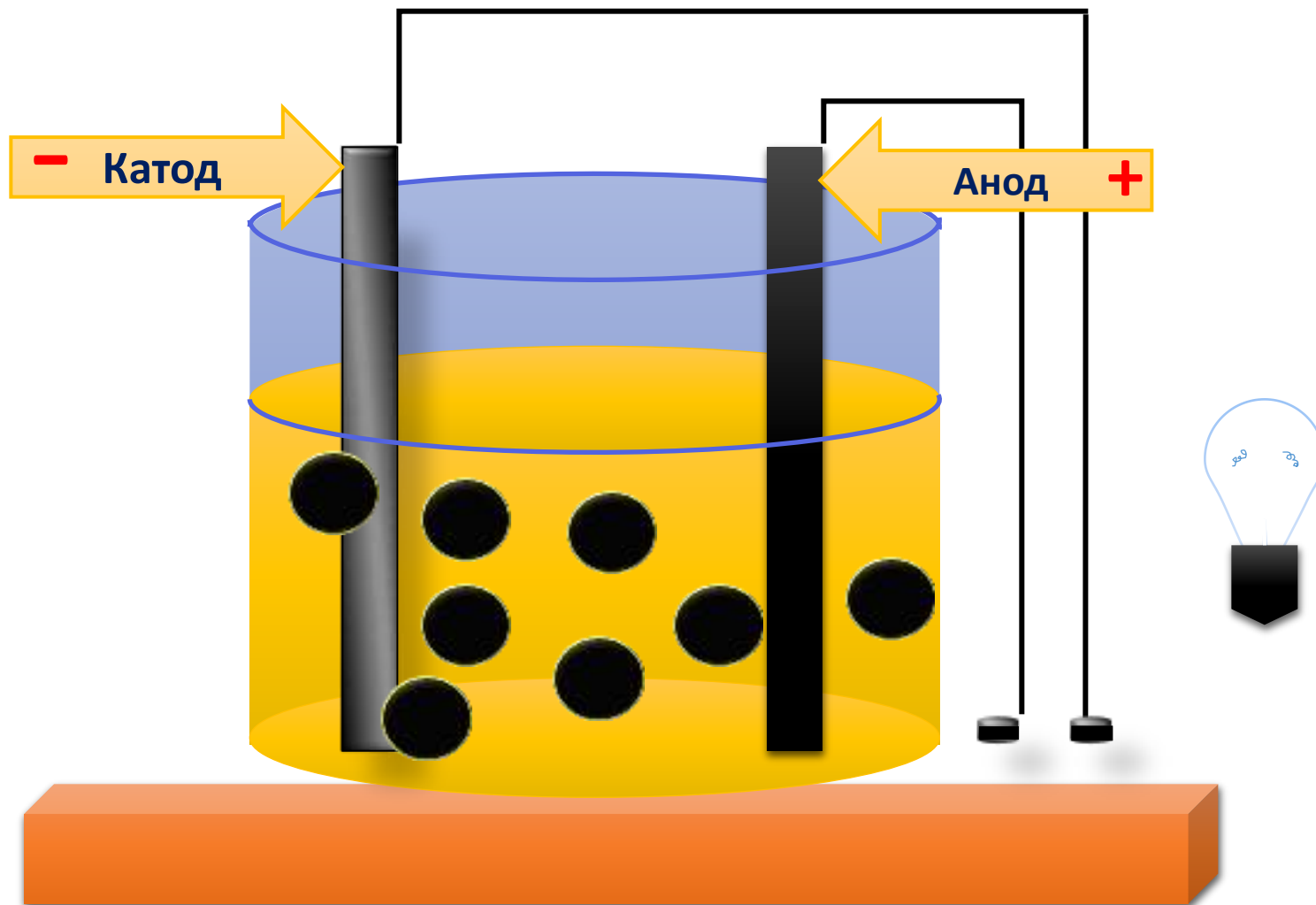

Електроліти - це речовини, водні розчини чи розплави яких проводять електричний струм (кислоти, солі, основи).

Неелектроліти - це речовини, водні розчини чи розплави яких не проводять електричного струму (водень, фосфор, сірка, органічні речовини).

У лівій частині рівняння електролітичної дисоціації речовини записують її хімічну формулу, а в правій – йони, на які речовина дисоціює. Між правою й лівою частинами рівняння ставлять дві горизонтальні, напрямлені в різні боки стрілки.

Загальне рівняння дисоціації кислот:

молекула

катіон

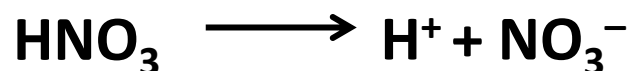
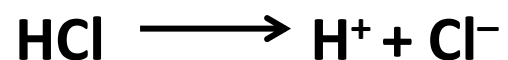
аніон кислотного

кислоти

Гідрогену

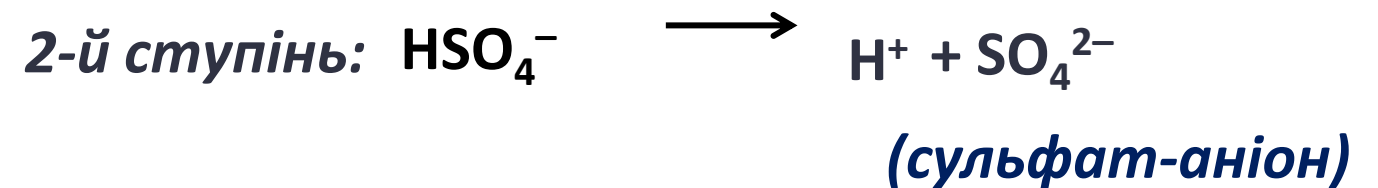
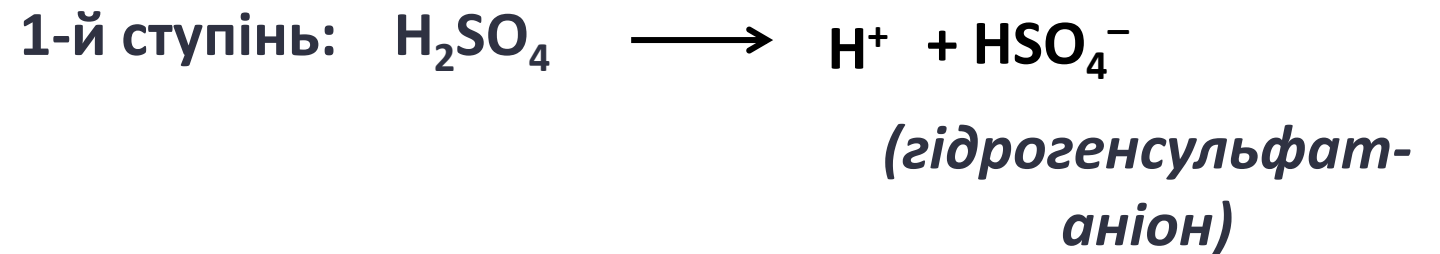
кислотного залишку

Розчинні у воді кислоти дисоціюють на катіони Гідрогену та аніони кислотного залишку:

Багатоосновні кислоти дисоціюють ступінчасто з послідовним відщепленням кожного з йонів Гідрогену.

У рівняннях електролітичної дисоціації пишуть коефіцієнти для того, щоб зрівняти суму позитивних зарядів катіонів і суму негативних зарядів аніонів, адже розчин загалом електронеutralний.

Основи - це електроліти, при дисоціації яких у водних розчинах як аніонів утворюються тільки гідроксид-йони OH^-

Солі - це електроліти, які дисоціюють на катіон металу і аніон кислотного залишку.

Загальні властивості розчинів кислот зумовлені наявністю в них катіонів Гідрогену;

Загальні властивості розчинів основ зумовлені наявністю в них гідроксид-аніонів;

Розчини солей не мають однакових для них іонів, тому не виявляють загальних властивостей.

Користуючись таблицею розчинності, складіть формули трьох розчинних солей Алюмінію, аніони яких мають заряди 1-, 2-, 3-. Напишіть рівняння електролітичної дисоціації цих солей. Зазначте, унаслідок дисоціації якої із солей кількістю речовини 1 моль утворюватиметься найбільша кількість іонів.

РОЗЧИННІСТЬ КИСЛОТ, ОСНОВ І СОЛЕЙ У ВОДІ (за температури 20-25 °C)

Анион	Катион																			
	H ⁺	K ⁺	Na ⁺	NH ₄ ⁺	Ba ²⁺	Ca ²⁺	Mg ²⁺	Al ³⁺	Cr ³⁺	Fe ²⁺	Fe ³⁺	Ni ²⁺	Mn ²⁺	Zn ²⁺	Ag ⁺	Hg ²⁺	Cu ²⁺	Pb ²⁺	Sn ²⁺	
OH ⁻		P	P	P	P	M	M	H	H	H	H	H	H	H	-	-	H	H	H	
Cl ⁻	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	H	P	P	M	P	
Br ⁻	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	H	M	P	M	P	
I ⁻	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	-	P	P	P	H	M	-	M	M	
S ²⁻	P	P	P	P	P	-	-	-	-	H	-	H	H	H	H	H	H	H	H	
SO ₃ ²⁻	P	P	P	P	M	M	M	-	-	M	-	H	M	P	H	-	-	M	-	
SO ₄ ²⁻	P	P	P	P	H	M	P	P	P	P	P	P	P	P	M	P	P	M	P	
PO ₄ ³⁻	P	P	P	P	H	H	M	H	H	H	H	H	M	H	H	-	-	H	H	
CO ₃ ²⁻	P	P	P	P	H	H	M	-	-	H	-	-	H	H	M	-	-	H	-	
SiO ₃ ²⁻	H	P	P	-	H	H	H	-	-	H	-	-	H	H	-	-	-	H	-	
NO ₃ ⁻	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	
CH ₃ COO ⁻	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	-	P	P	P	P	P	P	P	P	

Легенда до таблиці:

- Р** – розчинність (більше 10 г/л H₂O);
- М** – легко розчинність (від 10 г/л до 0,01 г/л H₂O);
- Н** – практично не розчинність (менше 0,01 г/л H₂O);
- – складно розчинність подати або не існує.

Укажіть кількість речовини катіонів й аніонів, що перебувають у водному розчині внаслідок електролітичної дисоціації речовин: а) натрій гідроксиду; б) ферум(II) хлориду; в) ферум(III) сульфату – кількістю речовини 1 моль кожна.

Сьогодні
10.10.2024

Досліджуємо на уроці

**Лабораторний дослід 1.
Виявлення йонів Гідрогену та
гідроксид-іонів у розчинах.**

Джерело: youtu.be/KbMPS1EjrVQ

Сьогодні
10.10.2024

Домашнє завдання

**1. Оформити лабораторний
дослід в зошит.**